
GEZAMENLIJK INITIATIEFADVIES

Stand van zaken voor een transversale versterking van het kwalificerend onderwijs en de beroepsopleiding, meer bepaald van het alternerend leren

---

Advies behandeld door

Commissie Economie - Werkgelegenheid - Fiscaliteit - Financiën

Advies behandeld op

25 april 2023, 29 juni 2023 en 13 november 2023

Advies aangenomen door de Plenaire vergadering op

21 december 2023

Brupartners bestaat uit 7 effectieve en 7 plaatsvervangende leden die de representatieve werkgeversorganisaties (BECI) vertegenwoordigen, 6 effectieve en 6 plaatsvervangende leden die de representatieve middenstandsorganisaties vertegenwoordigen, 2 effectieve en 2 plaatsvervangende leden die de representatieve werkgeversorganisaties van de social-profitsector (BRUXEO) vertegenwoordigen en 15 effectieve en 15 plaatsvervangende leden die de representatieve werknemersorganisaties vertegenwoordigen (6 ABVV, 6 ACV, 3 ACLVB).

BRUPARTNERS

Bischoffsheimlaan 26 – 1000 Brussel

Tel.: 02 205 68 68 – brupartners@brupartners.brussels – www.brupartners.brussels

Vooraf

Gezamenlijke beslissing van vier Regeringen

In april en mei 2022 keurden de regeringen van Wallonië, de Fédération Wallonie-Bruxelles, het Brussels gewest en het College van de Franse Gemeenschapscommissie een vierpartijenoriëntatienota goed met het oog op een transversale versterking van het kwalificerend onderwijs en het beroepsonderwijs, en meer bepaald van het alternerend leren.

Deze oriëntatienota stelt een gedeelde methodologie vast die gebaseerd is op twee fasen en twee benaderingen:

- Een korte-termijnaanpak, met een plan van prioritaire acties, met als doel een snel antwoord te bieden op de problemen waarmee zowel lerenden, operatoren als bedrijven geconfronteerd worden.
- Een aanpak op middellange en lange termijn, te beginnen met een transversale stand van zaken van het kwalificerend onderwijs en de beroepsopleiding, en meer bepaald van het alternerend leren.

De VZW Agir pour l'Enseignement (APE) werd belast met de uitwerking van deze stand van zaken tussen mei en november 2022, onder auspiciën van een stuurgroep bestaande uit vertegenwoordigers van de betrokken ministers. De reikwijdte van deze stand van zaken verschilt tussen Wallonië en Brussel¹.

Op basis van de bevindingen van deze stand van zaken namen de 4 regeringen in februari-maart 2023 een nieuwe vierpartijenoriëntatienota aan.

Deze vierpartijennota stelt dat op basis van deze stand van zaken: "scenariovoorstellen zullen worden uitgewerkt die leiden tot één of meerdere visies op de hervormingen die moeten worden doorgevoerd op het vlak van alternerend leren, kwalificerend onderwijs en beroepsopleiding in het Franse taalgebied". "Deze voorgestelde scenario's zullen de prioritaire domeinen omvatten die in de stand van zaken worden opgesomd, met een aangepaste werkmethode voor elk domein (toepassingsgebied van de werkzaamheden, strategische doelstellingen, vergelijkingsindicatoren, betrokken gefedereerde entiteiten, organisatie en beheer van de werkzaamheden, werkschema, methodes om de verschillende actoren, waaronder de sociale partners, bij de werkzaamheden te betrekken en te raadplegen) [...]".

Het doel van deze scenario's bestaat erin, "stof tot nadenken te geven over een aantal onderwerpen met het oog op het opstellen van concrete voorstellen voor verbeteringen die moeten worden opgenomen in de volgende regeringsprogramma's van de betrokken entiteiten"².

Brusselse dynamiek

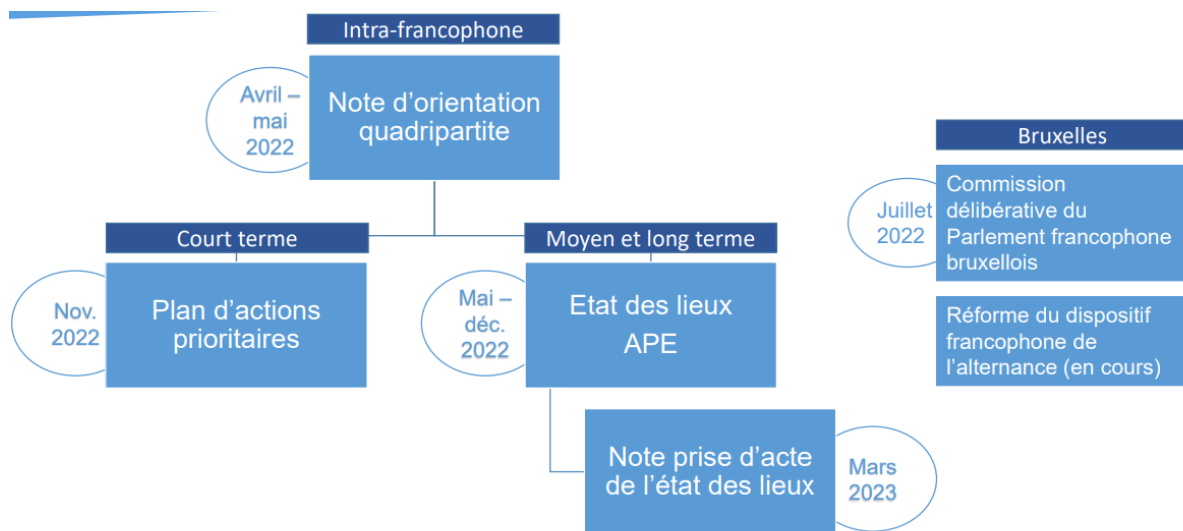
Tegelijkertijd werd op 1 juni een oriëntatienota "Réforme du dispositif francophone de l'alternance en Région bruxelloise" goedgekeurd door het College van de Franse Gemeenschapscommissie. Aangezien

---

¹ De materies beroepsopleiding en kwalificerend onderwijs werden uitgesloten wat betreft het Brussels gewest. APE, 'Etat des lieux pour un renforcement transversal de l'enseignement qualifiant et de la formation professionnelle, en particulier de l'alternance', samenvatting, december 2022, p. 11.

² IBEFE Bruxelles, Interne nota : 'Etat des lieux APE', maart 2023, p. 4.

deze hervorming wordt doorgevoerd als een "gedeelde prioriteit" met de sociale partners, bracht Brupartners in mei 2023 een bijdrage uit ter attentie van de Minister.

Document : IBEFE Bruxelles.

Rekening houden met de Brusselse realiteit

Op 20 juli 2023 hebben de regering van de Fédération Wallonie-Bruxelles en deze van het Waalse Gewest samen een nota aangenomen waarin wordt voorgesteld om de kaderovereenkomst met de VZW APE te hernieuwen met het oog op de ontwikkeling van de scenario's vermeld in de nota van maart 2023. Het is belangrijk om op te merken dat de regeringen van Wallonië en de Fédération Wallonie-Bruxelles in de beslissing aangeven dat de Brusselse regering op de hoogte zal worden gebracht van deze beslissing en zal worden uitgenodigd om de samenwerking voort te zetten. Brussel is in dit stadium dus uitgesloten van de voortzetting van de samenwerking met de VZW APE.

In het verslag van APE wordt weinig aandacht besteed aan de Brusselse realiteit. Bovendien worden de Brusselse sociale partners niet betrokken bij of geraadpleegd over beslissingen van de regering van de Fédération Wallonie-Bruxelles over het kwalificerend onderwijs, met inbegrip van het alternerend leren.

Rekening houdend met deze elementen en met de afwezigheid van het Brussels gewest in het kader van de vernieuwing van de opdracht van de VZW APE, hebben **de IBEFE Bruxelles en Brupartners** besloten om in een gemeenschappelijke werkgroep samen te komen en een initiatiefadvies op te stellen over de huidige stand van zaken, om ervoor te zorgen dat er meer rekening wordt gehouden met de belangen en behoeften van de Brusselaars.

Dit ontwerpadvies is gebaseerd op de uitwisselingen binnen de werkgroep, de notities van de vierpartijenbijeenkomsten en de werkzaamheden die eerder zijn uitgevoerd door de IBEFE en daarvoor door de Commission Consultative Enseignement Formation Emploi.

Dit advies gaat over het luik "alternerende opleidingen voor jongeren"³ van het verslag van APE en over de specifieke Brusselse kenmerken van dit instrument. **De IBEFE Bruxelles en Brupartners** behouden zich echter de mogelijkheid voor om aanvullende adviezen uit te brengen over het instrument van het alternerend leren in zijn geheel.

Advies

1. Belangrijkste aanbeveling: noodzaak van een intra-Franstalige visie

Al meer dan 15 jaar wordt de ontwikkeling van het alternerend leren en de wens om hiervan een "traject van uitmuntendheid" te maken weerspiegeld in de beleidsverklaringen van de verschillende Franstalige regeringen, zowel op het niveau van de Fédération Wallonie-Bruxelles, het Waalse Gewest, als van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de Franse Gemeenschapscommissie. Ondanks deze politieke wil en de maatregelen van de verschillende gefedereerde entiteiten daalt het aantal jongeren in alternerende opleidingen⁴. De laatste 10 jaar is het aantal leerlingen in alternerende opleidingen voor jongeren (15-25 jaar) gemiddeld met 1% per jaar gedaald⁵.

Het verslag van APE wijst op het volgende element als een van de factoren die de moeilijkheid verklaren om alternerende opleidingen te ontwikkelen: "Het ontbreken van een consensus over een gedeelde visie, doelstellingen voor de toekomst van het alternerend leren en een actieplan om deze ontwikkeling te verwezenlijken. (...)"⁶.

In het licht van bovengenoemde vaststellingen herhalen **de IBEFE en Brupartners** dat zonder een gedeelde intra-Franstalige visie op het alternerend leren, de doelstelling van een alternantie van uitmuntendheid niet kan worden verwezenlijkt. **De IBEFE en Brupartners** benadrukken daarom dat het belangrijk is dat de verschillende bevoegde regeringen samenwerken om deze gedeelde visie samen te ontwikkelen.

---

³ Het betreft hier de initiële opleiding van jongeren van 15 tot 25 jaar.

⁴ APE, 'Etat des lieux pour un renforcement transversal de l'enseignement qualifiant et de la formation professionnelle, en particulier de l'alternance', samenvatting, december 2022, p. 5.

⁵ Ibidem.

⁶ Ibidem, p. 10.

2. Bijzondere aanbevelingen

Ook al is een intra-Franstalige visie onontbeerlijk, toch is het mogelijk om op pragmatische wijze tussen te komen voor bepaalde Brusselse uitdagingen die door de actoren tijdens de werkgroepen werden aangehaald.

2.1 Bevoorrechten van een logica van samenwerking en opportuniteiten

2.1.1. Uitwerking van een traject tussen de operatoren

Ter herinnering: in 2021 waren er 662 jongeren ingeschreven in het leertraject van het efp⁷, wat neerkomt op 37%⁸ van de jongeren die ingeschreven waren voor een Brusselse Franstalige alternerende opleiding (CEFA en efp). Door zijn aard is het alternerend onderwijs een programma met meerdere operatoren, waaronder de Nederlandstalige operatoren in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

In het verslag van APE worden het veelvoud aan operatoren en de onderlinge concurrentie geïdentificeerd als de belangrijkste factoren die aan de basis liggen van verschillende problemen: inefficiënt aanbod en hoge kosten voor de overheid, complexiteit en verwarring voor de betrokkenen, belemmeringen voor de samenwerking tussen operatoren, inefficiënt gebruik van overheidsmiddelen, enz.⁹.

Het is belangrijk om onze kijk op deze concurrentie te veranderen en deze, zoals het verslag suggereert, te gaan beschouwen als een potentiële kans om de uitwerking van trajecten aan te moedigen en de overgang van alternerende opleidingen naar andere opleidingen (of omgekeerd) te vergemakkelijken, evenals de toegang tot het hoger of postsecundair onderwijs, al dan niet onder alternerende vorm¹⁰.

Vormen van samenwerking zouden gunstig kunnen uitpakken voor de voorzieningen voor de begeleiding van jongeren, met name om voortijdig schoolverlaten te voorkomen.

In het verleden zijn bepaalde samenwerkingsverbanden gestart tussen sommige CEFA's en het efp, wat met name resulteerde in het delen van apparatuur. De beschikbaarheid van ultramoderne apparatuur is een belangrijke factor voor het aantrekken van leerlingen, leerkrachten/opleiders, evenals van bedrijven. Dit vooruitzicht wordt ook benadrukt in advies nr. 24 van de IBEFE¹¹ over het delen van apparatuur. Bovendien hebben de CEFA's en het IFAPME in het Waalse Gewest toegang tot de faciliteiten van de competentiecentra, die het equivalent zijn van de OTP's (opleidings- en tewerkstellingspolen).

De IBEFE & Brupartners bevelen daarom aan om:

- De samenwerking tussen operatoren aan te moedigen om met name een gemeenschappelijk denkproces te wijden aan de goede praktijken op het vlak van de begeleiding van jongeren, meer bepaald van jongeren met schoolplicht.

⁷ Gegevens verstrekt door het efp.

⁸ Ingeschreven bij de CEFA's (2021-2022): 1.120 leerlingen – Gegevens gecertificeerd door het OQMT.

⁹ APE, 'Etat des lieux pour un renforcement transversal de l'enseignement qualifiant et de la formation professionnelle, en particulier de l'alternance', samenvatting, december 2022.

¹⁰ APE, 'Etat des lieux pour un renforcement transversal de l'enseignement qualifiant et de la formation professionnelle, en particulier de l'alternance', samenvatting, december 2022, p. 25.

¹¹ IBEFE, advies nr. 24, 'Mutualisation des équipements', advies, 27 oktober 2023.

- Na te denken over maatregelen om de overstap van de ene operator naar de andere te "vergemakkelijken/beveiligen", in het bijzonder door per sector studienetwerken voor alternerend leren te ontwikkelen.
- Het delen van pedagogisch materiaal aan ten moedigen.

2.1.2. Het zoeken naar leercontracten

Wat betreft de hierboven genoemde mogelijke concurrentie in termen van perimeter biedt de stand van zaken een nuancering. Sommige terreinspelers het er namelijk over eens dat, hoewel ze opleidingen aanbieden in dezelfde beroepen en in dezelfde gebieden, de twee soorten operatoren (CEFA en efp) slechts in beperkte mate met elkaar concurreren wat het aantal leerlingen betreft¹².

De grootste concurrentie lijkt zich voor te doen binnen de verschillende onderwijsvormen (voltijds vs. alternerend leren) en tussen de twee operatoren wat betreft het verkrijgen van leercontracten¹³. Van de 1.192 leerlingen, die op 15 januari 2021 waren ingeschreven bij een CEFA in Brussel, hadden er 286 geen contract tussen 15 januari en 31 augustus 2021. Dit komt neer op 23,99% van de leerlingen ingeschreven bij een CEFA, of bijna een kwart¹⁴.

Eind 2017 gaf de Brusselse regering aan Actiris de opdracht om het alternerend leren te promoten bij de werkgevers van het Gewest. Er werden drie "alternance consultants" aangeworven om bedrijven te informeren over verschillende aspecten, zoals de beschikbare opleidingstypes, de partnerscholen, de bestaande premies en de aanwervingspremies. Deze consultants werken samen met de begeleiders van de CEFA's en met de SFPME en het efp om aanbiedingen in te zamelen die overeenstemmen met de noden aan plaatsen en om de follow-up van deze aanbiedingen te verbeteren. In 2023 bereikt het aantal werkgevers, dat geïnteresseerd is in alternerende opleidingen, 230 eenheden, een cijfer dat reeds in 2022 werd gehaald.

De onderstaande statistieken¹⁵ geven een gedetailleerd overzicht van het aantal werkgevers dat is geïnformeerd over alternerende opleidingen, het aantal werkgevers dat belangstelling toont en het aantal stageplaatsen dat aan de scholen is doorgegeven voor de jaren 2018 tot en met 2021:

	2018	2019	2020	2021
Aantal werkgevers dat informatie over alternerend leren heeft ontvangen	1296	1600	1287	1012
Aantal geïnteresseerde werkgevers	308	362	257	242
Aantal stageplaatsen overgemaakt naar scholen	501	1857	744	769

¹² APE, 'Etat des lieux pour un renforcement transversal de l'enseignement qualifiant et de la formation professionnelle, en particulier de l'alternance', samenvatting, december 2022, p. 126.

¹³ Ibidem, p. 328.

¹⁴ [IBEFE Bruxelles, Note d'information : les CEFA à Bruxelles, octobre 2022, p.23](#)

¹⁵ Bron Actiris.

Er is momenteel echter geen toezicht op het aantal contracten dat daadwerkelijk wordt ondertekend na de mogelijke interesse van een werkgever.

De verantwoordelijkheid voor het vinden van stageplaatsen ligt momenteel voornamelijk bij de leerling, de exploitant en het opleidingsbedrijf. Deze zoektocht kan erg ingewikkeld zijn. Verschillende factoren kunnen deze moeilijkheden verklaren. 96% van de bedrijven in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest tellen immers minder dan 10 werknemers¹⁶. Het is voor deze KMO's geen makkelijke taak om potentiële stagiairs in voldoende mate te begeleiden, vooral op het vlak van administratie en management.

Men stelt vast dat deze plaatsen ook moeilijk te vinden zijn voor knelpuntberoepen, wat verrassend lijkt gezien de behoeften van deze sectoren.

De sociale gesprekspartners zouden hier ongetwijfeld een grotere rol kunnen spelen, zodat de verantwoordelijkheid tussen alle spelers kan worden gedeeld.

Bovendien zijn de leden van de werkgroep voorstander van het gebruik van de term "opleiding op de werkvloer¹⁷" in plaats van "stage", omdat deze meer waarde geeft aan de verwerving van vaardigheden en kennis tijdens deze periode.

De IBEFE en Brupartners hebben dus het probleem vastgesteld van het vinden van stageplaatsen, ondanks de verschillende initiatieven die zijn genomen. **De IBEFE en Brupartners** bevelen aan om deze kwestie te onderzoeken teneinde mogelijke obstakels/moeilijkheden te identificeren. Ze vragen ook dat de sociale gesprekspartners zouden samenwerken met de actoren op het vlak van alternerende opleidingen teneinde stages bij bedrijven te vergemakkelijken en te bevorderen.

De IBEFE en Brupartners vragen om rekening te houden met de specifieke kenmerken van de KMO's, waarvoor het aannemen van een stagiair complexer is, en om deze bedrijven te ondersteunen, met name op het vlak van administratieve ondersteuning.

De IBEFE en Brupartners zijn van mening dat het belangrijk is om alternerende opleidingen te promoten in sectoren met knelpuntberoepen, waarvoor het onthaal van jongeren voor een opleiding een echte kans kan vormen voor de toekomst.

2.2 Noodzaak om de dialoog en de samenwerking te versterken

Het verslag van APE stelt dat alternerende opleidingen evolueren binnen een "complex ecosysteem dat bestaat uit een groot aantal operatoren en entiteiten, bestuurd door vier gefedereerde entiteiten, wat echter om genuanceerde observaties vraagt (geen "eenvoudige oplossing"); in elk geval lijkt het verbeteren van de samenwerking tussen de gefedereerde entiteiten een prioritaire opportuniteit¹⁸".

Verschillende publieke actoren, zoals het Office francophone de la formation en alternance, de Conseil Zonal de l'Alternance, Actiris, enz. zijn op verschillende niveaus betrokken bij het alternerend leren. Er bestaat evenwel geen algemene bestuursstructuur voor het instrument als geheel.

In Brussel onderhoudt het Office francophone de la formation en alternance voornamelijk een administratieve relatie met de Centres d'éducation et de formation en alternance (CEFA). In Wallonië

¹⁶ BISA, kerncijfers van het Gewest.

¹⁷ Volgens de definitie van de RVA ([hier](#)) en advies nr. 68 van de 'Conseil de l'Éducation et de la Formation'.

¹⁸ APE, 'Etat des lieux pour un renforcement transversal de l'enseignement qualifiant et de la formation professionnelle, en particulier de l'alternance', samenvatting, december 2022, p. 49.

is deze relatie administratief en operationeel (de codering van de gegevens in Wallonië is gekoppeld aan de financiering van de premies). Sommige Brusselse actoren betwijfelen het nut van het Office francophone de la formation en alternance op hun grondgebied en desinvesteren er bijgevolg in¹⁹.

In Brussel zijn de 5 CEFA's verenigd in een Conseil Zonal de l'Alternance (CZA), waarvan de opdracht beschreven staat in het decreet van 3 juli 1991 houdende de organisatie van het alternerend secundair onderwijs. De belangrijkste taken²⁰ bestaan voornamelijk uit:

- het coördineren van het zoeken naar contracten en overeenkomsten met bedrijven van de regio,
- de verdeling van de financiering tussen de CEFA's door Actiris,
- de CZA vertegenwoordigen bij de instanties die bevoegd zijn voor werkgelegenheid in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest,
- het initiatief nemen, indien deze dit nodig acht, om contacten te leggen met de vertegenwoordigers van de sociale partners die actief zijn in de regio, meer bepaald inzake contracten en overeenkomsten.

De Conseil Zonal de l'Alternance bestaat uit :

- 3 vertegenwoordigers per CEFA (de coördinator en twee begeleiders)
- 2 vertegenwoordigers per vakbondsorganisatie, waarvan één vertegenwoordiger uit de onderwijssector die zetelt in de Nationale Arbeidsraad
- 1 vertegenwoordiger van de Fédération des associations de parents de l'enseignement officiel
- 1 vertegenwoordiger van de Union des fédérations des associations de parents de l'enseignement catholique.

De Conseil Zonal de l'Alternance wordt beurtelings, voor een periode van 2 jaar, voorgezeten door de coördinator van een CEFA van elk onderwijstype²¹.

Het secretariaat van de Conseil Zonal de l'Alternance was tot 2014 ondergebracht bij de CCFEE (Commission Consultative Formation Emploi Enseignement).

Dit orgaan verenigt dus vertegenwoordigers van de onderwijssector en omvat dus niet het efp noch de SFPME.

De IBEFE en Brupartners stellen bijgevolg vast dat er momenteel in Brussel geen trefpunt is dat alle partijen samenbrengt die betrokken zijn bij alternerende opleidingen. Daarom vragen **de IBEFE en Brupartners** aan dat de IBEFE - op grond van haar structuur en opdrachten - het overleg organiseert tussen de Brusselse operatoren en sociale partners over alternerende opleidingen. Dit overleg zou georganiseerd worden binnen een permanente werkgroep die verbonden is aan de plenaire vergadering van de IBEFE in Brussel. Ook de Nederlandstalige partners zouden kunnen worden uitgenodigd om hieraan deel te nemen.

---

¹⁹ APE, 'Etat des lieux pour un renforcement transversal de l'enseignement qualifiant et de la formation professionnelle, en particulier de l'alternance', Deel VII, Hoofdstuk 3a – 'Régulation et pilotage systémique', december 2022, p. 21.

²⁰ Decreet van 3 juli 1991 houdende de organisatie van het alternerend secundair onderwijs, p. 8.

²¹ Ibidem.

2.3. Kenmerken van het Brussels publiek van het alternerend leren

Leerlingen, die ingeschreven zijn bij de Brusselse CEFA's, onderscheiden zich niet alleen door hun mobiliteit tussen opleidingsoperatoren, maar ook tussen de bedrijven. Deze mobiliteit wordt ingegeven door een groot aanbod aan opleidingen geconcentreerd in een kleine perimeter. In sommige gemeenten wordt een groot aantal opleidingen of opties aangeboden, wat ertoe kan leiden dat leerlingen gaan shoppen. De concentratie van potentiële werkgevers in Brussel is zodanig dat leerlingen regelmatig van stageplaats kunnen veranderen. Deze "instabiliteit" betekent dat er een groot aantal contracten moet worden opgesteld, wat meer administratieve opvolging vereist.

Het publiek van de CEFA's wordt tevens gekenmerkt door frequentere sociale problemen. Deze onzekerheid kan ertoe leiden dat leerlingen voortijdig afhaken. Ter herinnering: de sociaaleconomische index voor de leerlingen van het alternerend onderwijs bedraagt -0,28. Dit is een van de laagste indexcijfers in het secundair onderwijs²².

De Brusselse CEFA's staan in de frontlinie als het gaat om het onthaal van NBMV²³-leerlingen. Dit brengt extra werk met zich mee, gezien de specifieke aard en behoeften van deze leerlingen. Zodra hun situatie gestabiliseerd is, worden deze leerlingen soms naar andere scholen in Wallonië gestuurd.

Wat betreft de leerlingen die zijn ingeschreven bij het efp, "heeft een derde van de leerlingen die zijn ingeschreven bij het inburgeringsprogramma te maken met absentisme, oriëntatieproblemen en psychisch-economisch-medisch-sociale problemen (PEMS)"²⁴.

Met het oog op deze specifieke behoeften benadrukken de terreinactoren dat het essentieel is om de voorwaarden voor succes te identificeren die nodig zijn om deze jongeren aan te haken. Het gaat er met name om, jongeren beter voor te bereiden op een alternerende opleiding (kennis van het programma, voorbereiding op werk in een bedrijf, de realiteit van de arbeidswereld, enz.)

Een andere belangrijke succesfactor is de verbetering van de taalvaardigheden van de deelnemers aan alternerende opleidingen, rekening houdend met de tweetalige status van het Brussel gewest. Het analytisch en toekomstgericht verslag van de IBEFE van 2021 benadrukte ook deze behoefte en legde de nadruk op de ontwikkeling van opleidingsmogelijkheden om Franstaligen aan te moedigen de taalgrens over te steken en te solliciteren voor vacante posten in Vlaanderen, waarvan er ongeveer 23.000 zijn²⁵. Bovendien heeft het BISA, in haar focus op kennis van het Nederlands, aangetoond dat dit verband houdt met een grotere kans op het vinden van een baan voor Franstalige werkzoekenden in Brussel van Belgische nationaliteit, ook voor diegenen met een laag kennisniveau²⁶.

De IBEFE en Brupartners vragen dat de nodige middelen worden voorzien om beter rekening te houden met de specifieke behoeften van lerenden met een alternerende opleiding en deze van de bedrijven in het Brusselse gewest, met inbegrip van het aanleren van het Nederlands.

²² IBEFE Bruxelles, informatienota: 'Les CEFA à Bruxelles', oktober 2022, p. 22.

²³ Niet-Begeleide Minderjarige Vreemdelingen.

²⁴ 'Note d'orientation stratégique pour une Réforme de l'alternance en Région bruxelloise', p. 33.

²⁵ IBEFE Bruxelles, 'Rapport analytiques et prospectif « Chapitre IV : Thématiques communes : Liste des recommandations complémentaires »', 2021, p. 76.

²⁶ BISA, Focus nr. 52: Kennis van het Nederlands: een bepalende factor voor de toegang tot werk voor Brusselaars ?, augustus 2022, p. 5.

2.4. Positionering van het alternerend leren

Een van de belangrijkste vaststellingen van de stand van zaken is dat het alternerend leren desondanks "de degradatiestroom van de degradatiestromen is geworden in een systeem dat wordt gekenmerkt door een hiërarchie van onderwijsstromen die resulteert in een mechanisme voor het beheren van de diversiteit van schoolpopulaties door een trapsgewijze heroriëntatie tussen richtingen (...). Bijgevolg concentreert de alternerende opleiding leerlingen met opeenvolgende situaties van mislukking. Deze feitelijke situatie lijkt de belangrijkste factor te zijn die de herhaalde mislukkingen van de pogingen om dit type opleiding te ontwikkelen verklaart: elk individueel initiatief om de alternerende opleiding binnen het bestaande kader te verbeteren stuit onvermijdelijk op de grotere zwaartekracht van de bovengenoemde structurele factoren, waarop het slechts een marginaal effect kan hebben"²⁷.

Hoewel er consensus is over deze punten, willen de leden van **de IBEFE en Brupartners** de aandacht vestigen op de terminologie van "degradatie" en "excellentie" die met het netwerk van alternerend leren wordt geassocieerd. Het is belangrijk om deze termen te nuanceren, zodat deze de diversiteit aan trajecten en motivaties weerspiegelen van de personen die betrokken zijn bij dit traject of die ernaar toe geleid worden.

De leden van **de IBEFE en Brupartners** moedigen de perceptie van alternerende opleidingen aan als een belangrijke kans voor jongeren, die een weg naar werk bieden en aan werkgevers oplossingen bieden voor hun tekort aan arbeidskrachten.

De IBEFE en Brupartners vragen om alternerende opleidingen niet te stigmatiseren, maar eerder te zien als een alternatieve keuze. Het fenomeen van degradatie is namelijk uitsluitend de verantwoordelijkheid van het voltijds algemeen onderwijs.

Met dit in gedachten vragen **de IBEFE en Brupartners** om het imago van alternerende opleidingen actief te promoten en te verbeteren bij het grote publiek en actoren die betrokken zijn bij de oriëntatie van leerlingen.

*
*   *

---

²⁷ APE, 'Etat des lieux pour un renforcement transversal de l'enseignement qualifiant et de la formation professionnelle, en particulier de l'alternance', samenvatting, december 2022, p. 11.